

TRIBUNAL U HAGU

HAŠKI TRIBUNAL PROLAZI KROZ PERIOD NAJINTENZIVNIJE AKTIVNOSTI DO SADA

GODINA VELIKIH PROCESA

Po prvi put u svojoj istoriji, Međunarodni sud istovremeno održava suđenja protiv 24 optužena za zločine počinjene širom bivše Jugoslavije

Nakon smrti Slobodana Miloševića Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju je ponovo u središtu pažnje. Negativni publicitet koji su stvorili protivnici MKSJ i neki senzacionalistički medijski naslovi mnoge su naveli da se zapitaju šta će biti sa Međunarodnim sudom u budućnosti. Neki čak tvrde da sa smrću jednog od najistaknutijih optuženih, Međunarodni sud gubi svoju svrhu. Ništa ne može biti dalje od istine.

Trinaesta godina postojanja Međunarodnog suda pokazala se kao najispunjenija do sada. Po prvi put u svojoj istoriji, Međunarodni sud istovremeno održava suđenja protiv 24 optužena za zločine počinjene širom bivše Jugoslavije – u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i Kosovu. Osobe kojima se trenutno sudi uključuju bivšeg predsednika Srbije, bivšeg načelnika generalštaba Vojske Jugoslavije, bivšeg predsednika i premijera Herceg-Bosne, entiteta bosanskih Hrvata tokom rata, te brojne druge visoko rangirane političare i vojno osoblje za koje se navodi da su počinili ratne zločine.

U isto vreme, predmeti protiv 14 pojedinaca trenutno su u fazi žalbenog postupka, dok su predmeti protiv još 20 visoko rangiranih optuženika u prepretresnoj fazi, uključujući one protiv Vojislava Šešelja, bivšeg zamenika premijera Srbije, Ante Gotovine, bivšeg komandanta u operaciji "Oluja", Ramuša Haradinaja, jednog od najviših rukovodilaca Oslobođilačke vojske Kosova, kao i protiv Jovice Stanišića i Frenkija Simatovića, bivšeg načelnika odnosno visoko rangiranog člana SDB Srbije.

Do sada su završeni postupci protiv 93 osobe od kojih je 18 već odslužilo svoje kazne. Šest optuženih, uključujući Ratka Mladića i Radovana Karadžića, još uvek su na slobodi.

Predmet Milutinović i drugi

Predmet Milutinović i drugi - suđenje Milanu Milutinoviću, Nikoli Šainoviću, Dragoljubu Ojdaniću, Nebojši Pavkoviću, Vladimiru Lazareviću i Sretenu Lukiću - započeo je 10. jula pred većem koje čine sudija Ian Bonomy (predsedavajući), sudija Ali Nawaz Chowhan, sudija Tsvetana Kamenova i sudija Janet Nosworthy (rezervni sudija ad litem).

Optužbe protiv šestorice bivših visoko rangiranih političara i vojnih vođa Srbije i Savezne Republike Jugoslavije, bivših saradnika nekadašnjeg jugoslovenskog vođe Slobodana Miloševića, usredsređene su na navodnu kampanju zastrašivanja i nasilja usmerenu protiv kosovskih Albanaca i drugih nesrba koji su živeli na Kosovu tokom 1999. godine. Zločini za koje su optuženi uključuju deportaciju, prisilno premeštanje, ubistvo i progon na hiljade kosovskih Albanaca.

Optužnica navodi da su optuženi učestvovali u udruženom zločinačkom poduhvatu (UZP) čiji je cilj bio, između ostalog, promena etničke ravnoteže na Kosovu u nastojanju da se obezbedi trajna srpska kontrola nad ovom pokrajinom. Milan Milutinović je bio predsednik Srbije i član Vrhovnog saveta odbrane Savezne Republike Jugoslavije (SRJ); Nikola Šainović je bio zamenik premijera SRJ; Dragoljub Ojdanić je bio načelnik generalštaba Vojske Jugoslavije, a kasnije ministar odbrane SRJ; Nebojša Pavković je bio komandant 3. armije Vojske Jugoslavije, a kasnije načelnik generalštaba VJ; Vladimir Lazarević je, redom, bio na pozicijama načelnika štaba Prištinskog korpusa Vojske Jugoslavije, komandanta Prištinskog korpusa, načelnika štaba 3. armije VJ i komandanta 3. armije VJ; Sreten Lukić je bio na pozicijama načelnika štaba MUP Srbije za Kosovo i Metohiju, pomoćnika načelnika RJB i načelnika Uprave granične policije u MUP i pomoćnika ministra i načelnika RJB.

Optuženi, kao i drugi članovi udruženog zločinačkog poduhvata koristili su ovlašćenja koja su imali kao politički i vojni rukovodioci da bi ostvarili cilj UZP krivičnim sredstvima koja su se sastojala od široko rasprostranjene ili sistematske kampanje zastrašivanja i nasilja protiv albanskog stanovništva na Kosovu. Prema optužnici, deportovano je približno 800.000 kosovskih Albanaca.

Tužilaštvo tvrdi da su snage Srbije i SRJ, širom Kosova, sistematski granatirale gradove i sela, palile kuće i poljoprivredna dobra, uništavale kulturne i verske ustanove kosovskih Albanaca i nanosile im štetu,

ubijale civile - kosovske Albance i druga lica koja nisu aktivno učestvovala u neprijateljstvima, i seksualno zlostavljale kosovske Albanke.

Predmet Milan Martić

Suđenje Milanu Martiću, bivšem visoko rangiranom vođi srpskog entiteta u Hrvatskoj za vreme rata, započelo je 13. decembra 2005. pred većem koje čine sudija Bakone Justice Moloto (predsedavajući), sudija Janet Nosworthy i sudija Frank Höpfel. Tužilaštvo je zaključilo izvođenje svoje teze 19. juna 2006, a odbrana je započela sa izvođenjem svojih dokaza 11. jula 2006.

Milan Martić se tereti za istrebljenje ili ubistvo više stotina hrvatskih, muslimanskih i drugih nesrpskih civila na velikim područjima Hrvatske i Bosne i Hercegovine, u periodu od avgusta 1991. do decembra 1995. godine. Takođe se tereti za krivična dela progona, zatvaranja, mučenja, nečovečnih dela, okrutnog postupanja, deportacije, prisilnog preseljenja, pljačkanja javne i privatne imovine, bezobzirnog razaranja i protivpravni napada na civile navodno počinjena u tom istom periodu.

Optužnica navodi da se, od 4. januara 1991. do avgusta 1995, Milan Martić nalazio na raznim rukovodećim položajima u takozvanoj "Srpskoj autonomnoj oblasti Krajini" (SAO Krajina), koja je kasnije preimenovana u takozvanu "Republiku Srpsku Krajinu" (RSK), i u tom svojstvu učestvovao je u udruženom zločinačkom poduhvatu. Optužnica dalje navodi da je svrha ovog udruženog zločinačkog poduhvata bila prisilno uklanjanje većeg dela hrvatskog, muslimanskog i drugog nesrpskog stanovništva s približno jedne trećine teritorije Republike Hrvatske, te velikih delova Republike Bosne i Hercegovine, s ciljem da činjenjem zločina ta teritorija postane deo nove države pod srpskom dominacijom. Ove teritorije uključuju: SAO Krajinu i grad Zagreb na severu Hrvatske, i autonomnu pokrajinu Krajinu na severu Bosne i Hercegovine, posebno Bosanski Novi, Bosansku Gradišku, Prnjavor i Šipovo.

Predmet Prlić i drugi

Suđenje Jadranku Prliću, Brunu Stojiću, Slobodanu Praljku, Milivoju Petkoviću, Valentinu Ćoriću i Berislavu Pušiću započelo je 26. aprila 2006. pred većem koje čine sudija Jean-Claude Antonetti (predsedavajući), sudija Árpád Prandler, sudija Stefan Trechsel i sudija Antoine Kesia-Mbe Mindua (rezervni sudija ad litem).

Optužbe protiv visokih rukovodilaca bosanskih Hrvata tokom rata usredsređene su na etničko čišćenje bosanskih Muslimana i drugih nehrvata tokom 1992-1994. sa područja na teritoriji Republike Bosne i Hercegovine za koja se tvrdilo da su deo tzv. Herceg-Bosne, koja je u novembru 1991. proglašena političkim i teritorijalnim entitetom. Optužbe uključuju ubistvo, silovanje, seksualno zlostavljanje, uništavanje imovine, zatočavanje, deportaciju i prisilno premeštanje. Optužnica je usredsređena na zločine koji su počinjeni u opštinama Prozor, Gornji Vakuf, Jablanica, Mostar, Ljubuški, Stolac, Čapljina i Vareš.

U optužnici se navodi da su šestorica optuženih učestvovali u udruženom zločinačkom poduhvatu političkog i vojnog podjarmljivanja, trajnog uklanjanja i etničkog čišćenja bosanskih Muslimana i drugih nehrvata koji su živeli na delovima teritorije Republike Bosne i Hercegovine za koje se tvrdilo da pripadaju Hrvatskoj Zajednici (a kasnije Republici) Herceg-Bosni, te pripajanja tih teritorija kao dela "Velike Hrvatske". Prema optužnici, kao predsednik, a kasnije premijer, Herceg-Bosne/HVO, Jadranko Prlić je, uz Matu Bobana, bio najmoćniji funkcioner u političkoj strukturi i organima Vlade Herceg-Bosne/HVO. Bruno Stojić je bio najviši politički i rukovodni funkcioner zadužen za oružane snage HVO. Slobodan Praljak je istovremeno obavljao funkcije visokog oficira Hrvatske vojske, pomoćnika ministra odbrane i višeg predstavnika Ministarstva odbrane Hrvatske pri Vladi i oružanim snagama Herceg-Bosne/HVO, igrajući istaknutu ulogu u obezbeđenju naoružanja i municije za snage HVO. Milivoj Petković, na raznim položajima i funkcijama koje je obavljao, vršio je de jure i/ili de facto rukovođenje i zapovedanje oružanim snagama Herceg-Bosne/HVO. Valentin Ćorić je igrao ključnu ulogu u formiranju, upravljanju i radu vojne policije HVO. Berislav Pušić je bio predsednik komisije kojoj je poverena uprava nad svim zatvorima i objektima za zatočavanje HVO u kojima su držani ratni zarobljenici i zatočeni.

U optužnici se navodi da su, uz šestoricu optuženih, u udruženom zločinačkom poduhvatu, pored ostalih, učestvovali Franjo Tuđman, Gojko Šušak, Janko Bobetko, Mate Boban, Dario Kordić, Tihomir Blaškić, Mladen Naletilić i razni drugi pripadnici i oficiri HVO.

U okviru optužbe za etničko čišćenje, šestorica optuženih se terete za upotrebu sile, zastrašivanje i uvođenje terora putem masovnih hapšenja bosanskih Muslimana koje su zatim ubijali, premlaćivali, seksualno zlostavljali, pljačkali im imovinu i zlostavljali na druge načine. U napadima na muslimanske gradove, sela i područja, vršeno je sistematsko granatiranje i snajpersko delovanje usmereno protiv civila. HVO je često oduzimao ličnu imovinu, uključujući kuće i automobile. Imovina civila Muslimana je uništavana kako bi se osiguralo da se stanovništvo ne vrati. Formirani su zatvori i objekti za zatočavanje bosanskih Muslimana, uključujući starije osobe, žene i decu. Zatočeni su u njima često držani u

užasnim uslovima i lišavani osnovnih ljudskih potrepaština, kao što su odgovarajuća ishrana, voda i zdravstvena nega. Mnogi od tih zatočenika su zatim "puštani" samo da bi bili premeštteni ili deportovani, te prisiljeni da prenesu vlasništvo nad svojom imovinom na HVO. Mnogi zatočenici su takođe bili terani na prisilni rad, kopanje rovova, pomaganje u izgradnji vojnih utvrda ili prikupljanje leševa u opasnim borbenim situacijama.

Predmet Popović i drugi

Suđenje sedmorici visokih oficira i policijskih zvaničnika bosanskih Srba koji se terete za zločine počinjene u Srebrenici započelo je 14. jula 2006. pred većem koje čine sudija Carmel Agius (predsedavajući), sudija O-Gon Kwon, sudija Kimberly Prost i sudija Ole Bjørn Støle (rezervni sudija ad litem).

Optužbe protiv Vujadina Popovića, Ljubiše Beare, Draga Nikolića, Ljubomira Borovčanina i Vinka Pandurevića uključuju genocid, udruživanje radi vršenja genocida, istrebljivanje, ubistvo, progone, prisilno premeštatanje i deportaciju. Zdravko Tolimir takođe se tereti za te zločine, ali je on za sada i dalje u bekstvu. Radivoje Miletić i Milan Gvero su optuženi za ubistvo, progone, prisilno premeštatanje i deportaciju. Sve ove optužbe odnose se na masovna ubistva i etničko čišćenje bosanskih Muslimana iz Srebrenice nakon pada te nekadašnje zaštićene zone UN u ruke snaga bosanskih Srba u julu 1995. godine.

U optužnici se navodi da su, nakon što su bosanski Srbi zauzeli Srebrenicu, hiljade bosanskih Muslimana, uključujući žene, decu i nešto muškaraca, pobile u bazu UN u Potočarima, severno od Srebrenice, i tu zatražile zaštitu. Istovremeno, približno 15.000 muškaraca, bosanskih Muslimana krenulo je u zbeg iz enklave krećući se u koloni kroz šumu u pravcu Tuzle, grada pod vladinom kontrolom. Otprilike trećinu te grupe činila su naoružana vojna lica, bosanski Muslimani. Ostali su bili civili i nenaoružana vojna lica.

U optužnici se tvrdi da je Ratko Mladić, komandant vojske bosanskih Srba, zajedno s članovima svog štaba razradio plan da se pogube stotine muškaraca iz gomile Muslimana u Potočarima. Sistematsko pogubljenje muslimanskih muškaraca iz Srebrenice širokih razmera počelo je ujutro 13. jula oko 11:00 sati i nastavilo se tokom jula 1995. godine. Istovremeno, vojne i policijske snage bosanskih Srba prevezle su na hiljade žena, dece i starijih muškaraca bosanskih Muslimana izvan tog područja. Snage bosanskih Srba su tokom jula i avgusta nastavile s ubijanjem zarobljenih muškaraca bosanskih Muslimana iz srebreničke enklave.

U optužnici se još tvrdi da su, od približno 1. avgusta 1995. pa sve do približno 1. novembra 1995, pripadnici vojske bosanskih Srba i policije, uključujući Vujadina Popovića, Draga Nikolića i Vinka Pandurevića, učestvovali u organizovanim i sveobuhvatnim nastojanjima da se prikriju ubijanja i pogubljenja tako što su tela iskopavali iz primarnih masovnih grobnica i zatim nanovo zakopavali u sekundarne grobnice.

Predmet Mrkšić i drugi

Suđenje Miletu Mrkšiću, Miroslavu Radiću i Veselinu Šljivančaninu, koji se terete za zločine počinjene nakon pada Vukovara u istočnoj Hrvatskoj 1991. godine, započelo je 11. oktobra 2005. pred većem koje čine sudija Kevin Parker (predsedavajući), sudija Christine van den Wyngaert i sudija Krister Thelin. Optužbe protiv trojice bivših oficira JNA usredsređene su na njihovo navodno učešće u masovnom ubijanju najmanje 264 nesrba zatočenih u vukovarskoj bolnici, i njihovo naknadno pokopavanje u masovnu grobnicu na poljoprivrednom dobru Ovčara pored Vukovara.

U optužnici se navodi da je krajem avgusta 1991. godine JNA opkolila grad Vukovar. Opsada je trajala do 18. novembra 1991, kada su srpske snage preuzele grad. Tokom trajanja tromesečne opsade, JNA je svojim granatiranjem u velikoj meri uništila grad i na stotine ljudi je ubijeno. Nakon što su srpske snage okupirale grad, one su ubile još nekoliko stotina nesrba. Pretežna većina ostalog nesrpskog stanovništva grada je isterana nekoliko dana nakon pada Vukovara. Poslednjih dana opsade, nekoliko stotina ljudi je potražilo utočište u vukovarskoj bolnici u nadi da će biti evakuisani u prisustvu međunarodnih posmatrača.

Prema optužnici, Mile Mrkšić, Miroslav Radić i Veselin Šljivančanin učestvovali su u udruženom zločinačkom poduhvatu. Svrha udruženog zločinačkog poduhvata je bila da se ubistvima, mučenjem, okrutnim postupanjem, istrebljenjem i nečovečnim delima izvrši proterivanje Hrvata ili drugih nesrba koji su bili u vukovarskoj bolnici nakon pada grada.

Nadalje se navodi da su 20. novembra 1991. vojnici JNA premestili 400 nesrba iz vukovarske bolnice. Miroslav Radić i Veselin Šljivančanin su lično učestvovali u odabiru zatočenika koji je trebalo da budu ukrncani u autobuse. Autobusi su napustili bolnicu i otišli u kasarnu JNA gde su srpske snage sastavljene od pripadnika Teritorijalne odbrane (TO), dobrovoljačkih i paravojnih jedinica ponižavale zatočenike i

pretile im. Neki zatočnici su bili premešteni iz autobusa i pretučeni u prisustvu pripadnika JNA. Onda su zatočnici transportovani na poljoprivredno dobro Ovčara, locirano oko četiri kilometra južno od Vukovara, gde su ih vojnici tukli. Nakon toga su vojnici transportovali svoje nesrpske zatočnike u grupama od oko 10 do 20 do jedne jaruge u pravcu Grabova, sela koje se nalazi tri kilometra jugoistočno od Ovčare, gde su ubili najmanje 264 Hrvata i drugih nesrba iz vukovarske bolnice. Nakon tih ubistava, tela žrtava su buldožerom zakopana u masovnu grobnicu na istoj lokaciji.

Tužilaštvo je završilo izvođenje svoje teze 23. juna 2006, a odbrana trenutno izvodi svoje dokaze.

Predmet Momčilo Krajišnik

Suđenje Momčilu Krajišniku, bivšem političkom rukovodiocu bosanskih Srba, počelo je 3. februara 2004. pred većem koje čine sudija Alphons Orié (predsedavajući), sudija Joaquín Martín Canivell i sudija Claude Hanoteau. Od 29. do 31. avgusta obe strane su iznele svoje završne reči. Pretresno veće trenutno razmatra presudu.

Momčilo Krajišnik se tereti za genocid, progone na političkoj, rasnoj ili verskoj osnovi, istrebljenje, ubistvo, deportaciju i nečovečna dela koja su počinjena nad bosanskim Muslimanima, bosanskim Hrvatima i drugim nesrpskim stanovništvom u sledećim opštinama u Bosni i Hercegovini: Banja Luka, Bijeljina, Bileća, Bosanska Krupa, Bosanski Novi, Bosanski Petrovac, Bratunac, Brčko, Čajniče, Čelinac, Doboj, Donji Vakuf, Foča, Gacko, Hadžići, Ilidža, Ilijaš, Ključ, Kalinovik, Kotor Varoš, Nevesinje, Novi Grad, Novo Sarajevo, Pale, Prijedor, Prnjavor, Rogatica, Rudo, Sanski Most, Šipovo, Sokolac, Teslić, Trnovo, Višegrad, Vlasenica, Vogošća i Zvornik. Optužnica navodi da su, između 1. jula 1991. i 30. decembra 1992. godine, Momčilo Krajišnik, Biljana Plavšić i drugi, uključujući Slobodana Miloševića, Željka Ražnatovića zvanog "Arkan" i Radovana Karadžića, učestvovali u udruženom zločinačkom poduhvatu u kojem su planirali, podsticali, naredili, počinili ili na druge načine pomagali i podržavali planiranje, pripremu ili izvršenje progona bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata i drugog nesrpskog stanovništva ovih opština. Cilj udruženog zločinačkog poduhvata je prvenstveno postignut progonima po prepoznatljivom obrascu.

Optužnica navodi da je Momčilo Krajišnik bio na istaknutom položaju u rukovodstvu bosanskih Srba. Bio je član Saveta za nacionalnu bezbednost, proširenog Predsedništva "Srpske Republike Bosne i Hercegovine", Glavnog odbora Srpske demokratske stranke Bosne i Hercegovine (SDS), te Skupštine bosanskih Srba čiji je bio i predsednik. Na osnovu tih saradničkih odnosa, položaja i članstava, imao je de facto kontrolu i vlast nad snagama bosanskih Srba te političkim i državnim organima bosanskih Srba i njihovim službenicima, koji su učestvovali u krivičnim delima navedenim u optužnici. Kao posledica toga, navodi se da je Momčilo Krajišnik znao ili imao razloga da zna da se njegovi podređeni spremaju da počinu ili da su već počinili sva krivična dela navedena u optužnici, a nije preduzeo nužne i razumne mere da spreči takva dela niti da kazni počinioce.

LOGISTIKA

Na većini suđenja koja su u toku ima po nekoliko optuženih. Dva od tekućih postupaka su među najvećim suđenjima s više optuženih koja su održana na Međunarodnom sudu. Na primer, suđenje Milutinoviću i drugima uključuje šest optuženih, dok suđenje Popoviću i drugima uključuje sedam pojedinaca. Pravila Međunarodnog suda dozvoljavaju da do tri člana tima odbrane budu prisutna u sudnici da predstavljaju svakog od optuženih. To znači da se može desiti da bude preko 40 ljudi prisutno u sudnici u jednom prosečnom danu (ovaj broj uključuje i tim tužilaštva, sudije, osoblje sekretarijata, čuvare i prevodioce).

Da bi se takva suđenja mogla održati, MKSJ je preuredio tri sudnice. Ovaj projekat je uspešno izveden između 28. novembra 2005. i 28. marta 2006. Kao rezultat toga, u Sudnici jedan sada se može održati suđenje za šest optuženih, Sudnica dva dozvoljava suđenje za tri optužena, a Sudnica tri može da primi do devet optuženih. Osim toga, sve sudnice su sada opremljene za simultano prevođenje na četiri jezika. Takođe, sudnice 1 i 3 imaju velike javne galerije za praćenje sudskih postupaka. Ove galerije mogu da prime na desetine posetilaca.

Osim što su uvedene ove nove mere, neke od uobičajenih aktivnosti Međunarodnog suda su postale kompleksnije.

Održavanje suđenja protiv tolikog broja pojedinaca takođe se odražava na funkcionisanje većine drugih delova Međunarodnog suda, a posebno Službe za žrtve i svedoke. Ova služba je odsek unutar sekretarijata MKSJ koji je odgovoran za pružanje pomoći svim svedocima koji svedoče pred Međunarodnim sudom, bez obzira da li ih je pozvalo tužilaštvo, odbrana ili pretresno veće. Kao takva, Služba za žrtve i svedoke organizuje putovanja za sve svedoke i osobe koje putuju s njima ako je potrebno, obezbeđuje psihološku i medicinsku podršku ako je to neophodno dok su u Hagu i obezbeđuje njihovu zaštitu. U četiri sedmice nakon letnjeg sudskog odmora ove godine, Služba za žrtve i svedoke je

organizovala pojavljanje 44 svedoka pred Međunarodnim sudom. Njihovo ukupno svedočenje iznosi rekordnih 320 'dana' (jedan 'dan' u ovom kontekstu označava dan u sudnici po predmetu – svakog dana, na Međunarodnom sudu vodi se pet predmeta, što znači pet sudskih dana). Od tih svedoka, 39 njih je imalo potrebu za dodatnom medicinskom i/ili psihološkom podrškom, koju su im pružili zaposleni u Službi za žrtve i svedoke.

Ovakav zahtevan tempo se odražava na sve ostale delove Međunarodnog suda – da navedemo samo neke: Tužilaštvo, Odsek za podršku rada sudnica, Kancelarija za pravnu pomoć, prevodilačka služba, služba obezbeđenja, Pritvorska jedinica, Odsek za komunikacije, pretresna veća.

Dok sprovodi svoju strategiju okončanja rada i kreće se ka ispunjenju svog mandata, Međunarodni sud prolazi kroz period najintenzivnije aktivnosti do sada. Predmeti koji su trenutno pred MKSJ pokazuju važnost mandata ove institucije – da se privedu pravdi odgovorni za neka od najozbiljnijih kršenja međunarodnog humanitarnog prava u Evropi od Drugog svetskog rata. U skladu sa svojom strategijom okončanja rada Međunarodni sud treba da završi s radom do 2011. godine. MKSJ daje sve od sebe da ispoštuje taj rok. Međutim, Međunarodni sud može da završi s radom samo ako preostali begunci, a posebno Radovan Karadžić i Ratko Mladić, budu izvedeni pred sud, čime će biti potvrđen stav međunarodne zajednice da ne može biti amnestije za zločine protiv međunarodnog prava.

"Elektronski sud"

Da bi se dalje olakšali sudski postupci i da bi se učinili efikasnijim, Međunarodni sud je uveo sistem "e-Court" (elektronski sistem za vođenje suđenja). Svrha ovog sistema, kojim se dokumenti u nekom predmetu prikupljaju u jednu centralnu bazu podataka i na taj način eliminiše potreba za nepotrebnim štampanim podnescima, jeste da olakša pristup informacijama i istovremeno ubrza postupke. Nakon uspešne probe tokom suđenja Seferu Haliloviću, odlučeno je da će se elektronski sistem za vođenje suđenja primenjivati u svim tekućim i budućim postupcima pred Međunarodnim sudom.